

Οικογένεια - Νέοι - Εκπαίδευση

/ Γνώμες

«Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην έχει την εγωκεντρική του πλευρά, αλλά και να μην έχει και την πραγματική ανάγκη της συνεργασίας».

Από τις πιο συναρπαστικές αλλά και απαιτητικές πτυχές της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης είναι η συνεργασία. Αποτελεί πρόκληση που απαιτεί ήπιες δεξιότητες (soft skills) 1, όπως, αυτεπίγνωση, ενσυναίσθηση, ομαδικότητα, συγχώρεση, υπομονή. Στο χώρο της εκπαίδευσης η συνεργασία αποδεικνύεται όχι απλώς χρήσιμη, αλλά καθοριστική στο δρόμο προς την επιτυχία.

- Γράφει ο Νικόλαος Κοτοπούλης, Δάσκαλος MSc – Θεολόγος

Η λειτουργία μιας ομάδας εκπαιδευτικών με στόχους, στο πλαίσιο της λειτουργίας του σχολείου, φέρνει στην επιφάνεια τις αρετές και τις αδυναμίες των μελών της. Καθένας καλείται να διαχειριστεί τον εαυτό του αλλά και τη σχέση του με τους άλλους, να επιλύσει συγκρούσεις, να εμπιστευτεί και να συνεργαστεί, πράγμα όχι πάντοτε εύκολο.

«Η συνεργασία των εκπαιδευτικών στο σχολείο συμβαίνει όταν οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται για να δημιουργήσουν καινοτόμα σχέδια μαθήματος, να συζητήσουν ανησυχίες σχετικά με τα επιτεύγματα ή τη συμπεριφορά των μαθητών, να καθορίσουν την πρόοδο και τις προκλήσεις των μαθητών και να προσφέρουν συλλογική υποστήριξη και ενθάρρυνση σε ένα δομημένο περιβάλλον. Πολλές πτυχές και μορφές συνεργασίας, τυπικές και άτυπες, μπορούν να συμβάλουν στην επιτυχία των μαθητών και να μειώσουν την εξουθένωση των εκπαιδευτικών» 2.

Η συνεργασία δεν είναι πάντοτε εύκολη. Μόνο για μια χρήσιμη ήπια δεξιότητα , αυτή της διαχείρισης του θυμού, ο οποίος αναδύεται στις ομαδικές προσπάθειες, προκύπτει το ερώτημα: πόσο εύκολο είναι μέσα σε μια ομάδα που τα μέλη της προσπαθούν να συνεργαστούν, «να έχουν τη σπάνια ικανότητα να θυμώνουν με το σωστό πρόσωπο, στο σωστό βαθμό, τη σωστή στιγμή, για τη σωστή αιτία και με τον σωστό τρόπο», όπως έλεγε ο Αριστοτέλης και μας θυμίζει ο Daniel Goleman περιγράφοντας τη συναισθηματική νοημοσύνη 3.

Η ικανότητα να λειτουργεί κάποιος-α, συνεργατικά, δεν είναι έμφυτη. Απαιτείται προσπάθεια, αυτοκαλλιέργεια και εμπειρία. Ωστόσο, στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, αρκετοί εκπαιδευτικοί δεν θεωρούν τους εαυτούς τους μέλη ενός ευρύτερου οργανισμού με κοινούς στόχους, γεγονός που δυσχεραίνει την καλλιέργεια κουλτούρας συνεργασίας 4. Επίσης, συχνά, οι διοικήσεις των σχολικών μονάδων δεν δημιουργούν συνθήκες και κλίμα συνεργασίας στη σχολική μονάδα 5.

Επιπλέον, η πολιτισμική μας ταυτότητα, δεν είναι πάντοτε σύμμαχος της συνεργασίας. Ο παραδοσιακός μας προσανατολισμός στη διάκριση, την αξία του προσωπικού αποτυπώματος, την έντονη ανάγκη για αυτοέκφραση, μας οδηγούν συχνά, σε φαινόμενα πιο εγωκεντρικής λειτουργίας και σε δυσκολίες συνεργασίας μέσα στην ομάδα. Στην ελληνική κουλτούρα κάθε άτομο νιώθει δυνάμει ηγέτης, κάτι που συχνά παρεμποδίζει την ομαδική σύμπραξη 6.

Γενικά, η άρνηση για μοίρασμα της γνώσης, η δυσπιστία και η απουσία ανοικτής επικοινωνίας αποτελούν ενδείξεις ενός βαθύτερου προβλήματος: της έλλειψης εμπιστοσύνης στην αξία της συνεργατικής δράσης. Χωρίς άσκηση στον καταμερισμό εργασίας, τον συντονισμό και την εμπιστοσύνη, η συνεργατικότητα παραμένει ζητούμενο – όχι κεκτημένο 7.

Συνεπώς, η συνεργασία είναι, εκ των ων ουκ άνευ, για κάθε μορφή επιτυχίας, βασιζόμενη στη συλλογική προσπάθεια. Ιδιαίτερα στο χώρο της εκπαίδευσης –

αλλά και σε κάθε εργασιακό περιβάλλον – η καλλιέργεια κουλτούρας συνεργασίας 8, οφείλει να αποτελεί βασική προτεραιότητα. Και αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από προσωπική ανάπτυξη και θετική στάσης απέναντι στην αξία του «μαζί» 9.

«Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην έχει την εγωκεντρική του πλευρά, αλλά και να μην έχει και την πραγματική ανάγκη της συνεργασίας. Ούτε γίνεται, άνθρωπος να κερδίσει κάτι πολύτιμο και ουσιαστικό, χωρίς να περιορίσει εθελοντικά τα δικά του όρια, επιτρέποντας τη σύμμετρη διεύρυνση των ορίων των συνεργατών του, ώστε μέσα στην τομή των ορίων, να συμβεί η δημιουργική διαπροσωπική συνάντηση της συνεργασίας. Η έμπνευση των άλλων με το προσωπικό παράδειγμα συνεργατικότητας, είναι αμφίδρομη και καθοριστική» 10.

Η συνεργασία στην εκπαίδευση, είναι ένα μονοπάτι που οδηγεί στην επιτυχία και την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής προσπάθειας, λύνοντας πολλά ενδοσχολικά προβλήματα 11, ιδιαίτερα στις σύγχρονες απαιτητικές, πολυπαραγοντικές, αγχογόνες, “φορτωμένες” παντοιοτρόπως, συνθήκες, σχολικής εργασίας. Ένας δρόμος που ευνοεί την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών 12 κάνοντας ταυτόχρονα τη σχολική καθημερινότητα πιο ευχάριστη, ανακουφιστική, αποτελεσματική και επιτυχημένη προ όφελος όλων , εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων, γιατί γίνεται «κυματική» διάχυσης της υπάρχουσας συνεργασίας.

Άλλωστε, η συνεργασία είναι «ο τρόπος που το πρόσωπο εκστασιάζεται. Είναι γεγονός έκ- στασης. Εξέρχεται ο άνθρωπος από τον αυτάρκη κλειστό εαυτό του και σχετίζεται με τον συνάνθρωπο. Δεν είναι δυνατόν να υπάρξει αληθινή κοινωνία, χωρίς το αληθινό πρόσωπο, και την έντιμη εργασία, και συνεργασία» 13.

Παραπομπές

1. **Κοτοπούλης, Ν. (2021). Ήπιες δεξιότητες (Soft skills): Σύνδεση της εκπαίδευσης με την επιχειρηματικότητα - κουτί και περιεχόμενο.**
https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/359056_ipies-dexiotites-soft-skills-syndesi-tis-ekpaideysis-me-tin-epiheirimatikotita
2. **American University. (2023). The importance of teacher collaboration. SOE Online.**
<https://soeonline.american.edu/blog/teacher-collaboration-importance/>
- 3.

Goleman, D. (1997). Η συναισθηματική νοημοσύνη. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

4. **Ιορδανίδης, Γεώργιος. (1998). Εκπαιδευτικοί και συνεργασία στο σχολείο. Νέα Παιδεία, τεύχος 85.**
5. **Μαυρογεώργου Ε. (2021). Ενδοσχολικές συγκρούσεις εκπαιδευτικών: Αποτελέσματα και λύσεις. Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης, 7, 231-249.**
6. **Κοσμόπουλος, Αλέξανδρος. (2010). Σχεσιοδυναμική παιδαγωγική του προσώπου. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρης.**
7. **Καμπουρίδης, Γεώργιος. (2011). Οργάνωση και Διοίκηση σχολικών μονάδων. Αθήνα: Κλειδάριθμος.**
8. **Πρακτικές οργάνωσης και διοίκησης για ένα καλύτερο σχολείο.(2019). Journal of Pedagogical Evolution, 65, 86-105**
9. **Μυλωνάκου-Κεκέ, Ηρώ. (2009). Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές. Αθήνα: Παπαζήση.**
10. **Κουτζουρέλα, Θεοδώρα. (2021). Επικοινωνία και συνεργασία διευθυντή σχολικής μονάδας και εκπαιδευτικών (Μεταπτυχιακή εργασία, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης).**
11. **Κοτοπούλης, Νίκος. (2025). Προσωπική εμπειρική γνώμη από την εκπαιδευτική πρακτική. Μη δημοσιευμένο υλικό.**
12. **Evaggelos Anagnostou, Iosif Fragoulis. (2014) "The contribution of mentoring and action research to teachers' professional development in the context of informal learning" Review of European Studies, Τόμος 6, σελ. 133**
13. **Κωστόπουλος, Κύριλλος, Αρχ. (2011), Η εργασία ως απαιχμαλωσία από τον**

εγωκεντρισμό. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρης.

Πηγή: pemptousia.gr